

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

ECTS макет на учебен курс

Факултет/филиал

Филологически

Катедра

Руска филология

Професионално направление (на курса)

2.1. Филология

Специалност

БП Български език и руски език

ОПИСАНИЕ

1. Наименование на курса

Превод на художествен текст – междуезикови и интеркултурни предизвикателства

2. Верификация на курса

- приет с протокол на КС: № 6/17.03.2025 г.
- утвърден с протокол на ФС: No .../ ... 2025 г.

3. Тип на курса

избираем

4. Равнище на курса (ОКС)

ОКС 'бакалавър'

5. Година на обучение

4 – 4

6. Семестър

8

7. Брой ECTS кредити

2

8. Име на лектора

Доц. д-р Юлиана Чакърва

9. Учебни резултати за курса – усвоени знания, умения, компетенции (цели)

Сред основните цели на курса е развитието на базови умения в сферата на преводаческата компетентност (стратегии за справяне с предизвикателства от различен тип) и паралелно надграждане на тяхната лингвистична (в областта на

руския, но и българския език) и комуникативна (в областта на руския и българския диккурс) компетентност.

Успешно завършилите курса **ще са запознати с:**

- ✓ трудностите и предизвикателствата при превода на художествен текст и наличните преводачески решения;
- ✓ актуалните възможности за откриване на необходимата за превода езикова и културологична информация;
- ✓ особеностите в стила на разглежданите автори и проблемите при превода на текстовете им на български;

ще могат:

- ✓ да възприемат с по-голяма лекота съвременен руски художествен текст с натрупване на умения за ориентиране в текста и контекста;
- ✓ да определят трудностите и проблемите при превод на определен художествен текст от руски на български;
- ✓ да се ориентират в многообразната налична днес информация и да откриват подходящата с оглед на възникналите при превода въпроси;
- ✓ да подхождат с по-голяма увереност към опитите си за справяне с предизвикателствата на превода на съвременен руски художествен текст на български.

ще притежават следните **компетенции:**

- ✓ **езикова** (вкл. стилистична): да се ориентират в стилистиката на съвременния руски художествен текст и в паралел – на съвременния български текст; съпътстващо е развитие на общото ниво на владееене на руски език;
- ✓ **преводаческа** (на начален етап): да подбират подходящите стратегии при процеса – както за намиране на необходимата информация (лингвистична и екстралингвистична), така и при избора на варианти;
- ✓ **научноизследователска**: да анализират критически своя и чуждия превод с прилагането на аргументи и адекватна терминология.

10. Начин на преподаване

Аудиторно – лекции, дискусии, интерактивни занятия с практическа насоченост.

11. Предварителни изисквания (знания и умения от предходно обучение) и изисквания за други (едновременни) курсове

Студентите, избрали курса, трябва да притежават необходимата общолингвистична (основни проблеми, терминология) и езикова (много добро ниво на владееене на български език, както и много добро ниво на владееене на руски език – не по-малко от B2 според европейската езикова рамка и умение да разбират в детайли художествени текстове) компетентност. Необходимо е да имат и по-специализирана теоретична база в областта на транслатологията, както и придобити практически умения по учебен превод.

Необходими предходни курсове:

Увод в теорията на превода

Увод в общото езикознание

Увод в литературната теория

Съвременен руски език (Фонетика; Лексикология, включително Фразеология; Морфология)

Съвременен български език

Руска литература (XIX в.)

Руски език – практически курс (I част)

Руски език – практически курс (II част)

Руски език – практически курс (III част)

Необходими едновременни курсове:

Руски език – практически курс (IV част)

Руска литература (XX век)

12. Препоръчани избираеми програмни компоненти

Всички компоненти на курса са задължителни.

13. Съдържание на курса

13.A. Хорариум и обсег на курса

Компетентностно ориентираният учебен курс по дисциплината „Превод на художествен текст – междуезикови и интеркултурни предизвикателства“ включва:

- лекции – 15 часа;
- извънаудиторна заетост – 45 часа.

Курсът стеснява фокуса при изследването на транслатологичната проблематика, представена в курса „Увод в теорията на превода“, като се концентрира върху особеностите на един от най-трудните видове превод – този на художествен текст. На основата на текстове от най-новата художествена литература на руски език (от различни жанрове – миниатюри, разказ, роман) курсът запознава студентите с основните проблеми в този аспект и дискутира конкретни решения. Коментират се в детайли въпросите за видовете и нивата на еквивалентност, илюстрира се потенциалът на различните видове трансформации при превода, разглеждат се многобройните фактори, определящи преводаческия избор, обсъждат се възможностите за откриване на необходимата за превода на избраните текстове езикова и културологична информация. Студентите имат възможност да видят как се прилагат на практика теоретичните положения и препоръки, обсъждани в уводния курс по превод, и лично да ги използват в работата си, развивайки съответните компетенции.

14. Библиография (основни заглавия)

Алимов В. В., Артемьева Ю. В. *Практический курс художественного перевода*. Москва: РУСАЙНС, 2024.

Бойко Л. Б., Харитоновна Е. В. *В поисках утраченного и обретенного: заметки о переводе*. Москва: Языкознание, 2024.

Влахов С, Флорин С. *Непереводимое в переводе*. Москва: Международные отношения, 1980/1986; Р. Валент, 2006/2012.

Гарбовский Н. К. *Теория перевода*. 3-е изд., испр. и доп. Москва: Юрайт, 2025.

Казакова Т. А. *Художественный перевод. Теория и практика.* Москва: Инъязиздат, 2006.

Кушникова Л. В., Аликина Е. В., Енбаева Л. В. *Теория перевода в классической и современной исследовательской парадигме.* 2-е изд., стереотипное. Москва: Флинта, 2023.

Оболенская Ю. Л. *Художественный перевод и межкультурная коммуникация.* Москва: Либроком, 2012.

Томанова С. *Междуетниково взаимодействие в превода (от руски на български и от български на руски език).* Благоевград, УИ „Неофит Рилски“, 2009.

Чайковский et al. *Художественный перевод как вид межкультурной коммуникации. Основы теории.* 5-е изд., стереотипное. Москва: Флинта, 2022.

15. Планирани учебни дейности и методи на преподаване

Обучението е под формата на лекции, по време на които се осъществява непрекъснат коментар и дискусии, където студентите имат възможността да работят творчески.

- **Лекции**, в които преподавателят влиза и в ролята на фасилитатор на учебния процес и прилага иновативни методи, модели и стилове на преподаване на нови знания – в конкретния случай: коментар на предизвикателствата при превод на руски художествен текст през призмата на съвременната теория и практика на превода;
- **Дискусии**, в които преподавателят модерира презентиранията на усвоените знания и използване на ноу-хау при изпълнение на задачи и решаване на проблеми, както и подпомага формирането на умения и нагласи по настоящата учебна дисциплина; работа или обучение под пряко наблюдение от преподавателя в структуриран образователен контекст.

Списък от планирани учебни дейности:

- лекции – 15 часа;
- извънаудиторна работа – самостоятелно или по групи, където студентите търсят решения на различни преводни предизвикателства.

В курса, фокусиращ се върху реализацията на компетентностния подход в университета, се използват предимно интерактивни методи на обучение, сред които са: брейнсторминг, казус, мисловна карта, дискусия, SWOT-анализ и др.

16. Методи и критерии на оценяване

Курсът завършва с изпит, който представлява превод на откъс от художествен текст (непревеждан на занятията откъс от някой от обсъжданите автори) и преводачески коментар.

Оценката се формира от:

- работа в час (35 %);
- домашна работа (20 %); и
- изпит (45 %).

За положителна оценка е необходимо получаването на **минимум 50 %**.

Критерии за оценяване: оценяват се участието на студентите в обсъжданата проблематика по време на занятията (включително работата в екип), представените преведени текстове, зададени за самостоятелна работа, както и самостоятелно направеният на изпита превод на откъс от художествен текст; оценява се степента на усвояване на обсъжданите преводаческите стратегии и уменията им за прилагане на практика.

17. Език на преподаване

Руски език/Български език (изборът е предопределен от спецификата на курса)

18. Стажове/практика

19. Изготвил описанието

Доц. д-р Юлиана Чакърва